

denne Plans Udførelse. Da det svenske Folk efter Kongens Død og Fredslutningen paany for Alvor tog fat paa fredelige Sysler, traadte i 1726 et Interessentkab sammen, for paa Korfstrand at anlægge en Porcelanfabrik af det Slags Ware, som da tilvirkedes i Delft. Interessentkabet forpagtede Korfstrand af Byen for en aarlig Afgift af omtrent 150 Rigsdaler Riksmünt, og dette Forhold stod ved Magt, uden Forhøielse af det ringe Vederlag, lige til 1824, da Fabrikens Eiere kjøbte Jorden.

Uagtet Interessentkabet fik meget betydelige Vaan og Understøttelser af Staten, gik det i Begyndelsen meget langsomt med at bringe Foretagendet i Gang, og endnu langsommere med at tilvirke særlige Varer. Den første Værkmester, en Tydskler Johan Wolff, forstredes fra Kjøbenhavn, men affødigedes allerede i 1731 som uduelig; han fik til Eftermand en anden Tydskler, ved Navn Hunger, der kun blev i denne Stilling til næste Aar, da det viste sig, at han heller ikke duede, og i hans Sted antoges en indenlandsk Værkmester, Anders Bahström. Men Tilvirkningen havde ingen rigtig Fremgang, og endnu i 1756 klagede Interessenterne over, at deres Udbytte i alle de hencundne Aar kun havde bestaaet i „nogle sprukne Potter“.

Et nyt Interessentkab paa 60 Lødder dannedes i Aaret 1753. Blandt Deeltagerne var Afsesfor Ingman — adlet 1757 med Navnet Nordenholpe — en driftig Mand, som bragte Orden i Fabrikken, stiftede den dygtige Arbejdere, og drev Tilvirkningen og Afsetningen op fra en Værdi af 20—30,000 Daler Sølvmynt til henved 100,000 Daler; tillige indkjøbte han efterhaanden alle de Andres Lødder, saa at han ved sin Død i 1773 var Eneiejer af Fabrikken, hvilken han da efterlod sine Søner. En anden Anstalt af samme Slags i Stockholm, Mariæbergs Fabrik, der var oprettet i 1758 og viste sig som en meget farlig Medbeiler, kjøbtes ved Aar 1783 af hine Søner og blev derefter nedlagt. Nordenholpes Arvinger solgte i 1797 Korfstrand til en Overt-directeur Geijer, efter hvis Død Fabrikken, under forskjellige Eiere, vedblev at bestaae under Firmaet Geijers Arvinger indtil afvigte Aar, da den gik over til et Actieselskab med en Capital af 700,000 Rigsdaler Riksmünt, deelt i 140 Lødder.

De første Frembringelser, af hvilke kun saa ere i Behold, dog intet Stykke ældre end fra 1738, vare Porcelan af bruunguult Leer, som hentedes fra Upsalaegnen og af hvilket der endnu forfærdiges Kaffelovne; de forsyndes med en ugjennemsigtig, noget blaaladen, tinholdig Glasur. I Form og Decorering vare de en Efterlignelse af den delstte Porcelan, som skulde forestille kinesisk Porcelan; men Formerne vare simple, ligesom selve Fabricatet. Lige til Aaret 1760 brugtes kun blaa Koboltfarve, efter den Tid anvendtes tillige Svult, Rødt og Bruunt, medens Decoreringen ogsaa blev rigere og Modelleringen smagsfuldere og mere afvælgende, der tilvirkedes endog adskillige Efterlignelser af Bugle, Krugter o. dsl.

Omtrent ved Aar 1770 gjordes Forsøg paa at tilvirke saakaldet engelsk Porcelan, med bligholdig, gjennemsigtig Glasur; men hvis man skal dømme efter hvad der haves ved Fabrikken af dette Gods, var Bestaffenheden ikke synderlig god. Det vides ikke, naar Tilvirkningen af den gamle Porcelan standede; men fra indeværende Hundreedaars Begyndelse er der ved Fabrikken kun tilvirket engelsk Porcelan med gjennemsigtig Glasur, af tydsk Leer. For fyrretype Aar siden indforstredes en engelsk Værkmester, tilligemed engelsk Leer og Flint, hvorefter snart baade det tydsk Materiale og den tydsk Arbeidsmaade forlodes, idet Fabrikken gik over til at forfærdige Flintporcelan af engelsk Raamateriale, hvilket endnu forfærdes, dog med væsentlige Forbedringer.

Fra Aaret 1853 have betydelige Forandringer fundet Sted, saavel med Hensyn til de tilvirkede Varers Mængde og Bestaffenhed, som til Fabrikken selv, der er bleven udvidet betydeligt og forsynet med en Dampmasine paa 60 Hestes Kraft, med adskillige Døse af ny Construction, med Magaziner og med tre store Arbejderbygninger, som tilligemed de tidligere forhaandenværende yde Anstaltens 4 til 500 Arbejdere Bolig. Tilvirkningens Værdi, som i 1838 var 139,000 Rigsdaler Riksmünt, naaede i afvigte Aar op til 507,000 Rigsdaler; den sidst udfærdigede Præscourant omfattede 3118 forskellige Artikler, der, foruden simpelt Flintporcelan, bestode af saakaldt Ironstone-china, ægte Porcelan, Majolica, Kaffelovne og Telegraphklokker. Efter Udstillingen i Paris 1867 har Korfstrands Fabrik modtaget og udført temmelig betydelige Bestillinger til Frankrig, England, Spanien og Belgien, ligesom dens Varer ogsaa efterhaanden ere blevene en almindelig Handelsgenstand i Norge og her.

Legemshyder hos store Mænd.

(Ves. S. 2.)

Hvorfor boer en betydelig Mand ikke altid i et betydeligt Legeme? Hvorfor gives der saamange aandrige Mennesker med et uanseeligt Ydre og saamange „Ejendheder“

uden Aand? Er det for at minde os om, at den fuldkomne Harmoni først findes hinsides? Naar atter Personer, som — billedligt talt — ved deres Genie eller Laster, ved Fødsel eller egen Anstregelse rage en Hovedlangde op over den store Mængde, have en eller anden fysisk Særegenhed, ere vi gjerne tilbøielige til den Antagelse, at Naturen dermed har villet mærke dem, ligesom paatrykke dem Stempleet. Som et saadant Kjendtegn betragte vi en stor Næse. Der gives Folk, der anse en stor Næse som et nødvendigt Attribut for en Vis; ja mange gaae videre og slutte: en stor Næse, et stort Genie. De anføre som classiske Exempler de store hellenske Lovgivere Lycurgos og Solon, den romerske Historiker Titus Livius og Poeten Ovidius Naso. Men havde ikke Sokrates en fladtrykt, en Satyrnæse (nusus simius)? I den christelige Tid fremrage Næserne hos Ruslænds Digter Camoëns og Keiser Rudolf af Habsburg. En fransk Adelsmand og Skribent, Cyrano de Bergeracs Næse var saa stor, at han hvert Minut maatte lægge Haanden paa Kaarden for at bortstramme de Uforflammede, der altfor aabenbart lagde deres Forbauselse over Underet for Dagen. I hvert Tilfælde komme af de tusinde Queller, han i sit femogtrediveaarige Liv skal have udfegtet, ikke saa saa paa hans Næses Regning. Ogsaa hos Dronning Elisabeth var paa denne Maade Aanden tegnet i Ansigtet. Men hun synes ikke at have været synderligt fornøiet derover, thi Malerne, Tegnerne og Kobberstikkerne fik ved en Besjendtgjørelse fra Cantsleren det diplomatiske Vink, „ikke at male Dronningens Person eller ogsaa blot Ansigtet anderledes, end efter den skjønneste Naturs Mønster.“ Columbus og Pizarro havde mindre store Næser end markværdigt store Næseboer. Politiministeren Fouché og Diplomaten Talleyrand vare udmærkede ved — skjære Næser.

Ogsaa Hæsligheden spiller en Rolle i Historien. Hæslig var Giotto di Bondone, som fra Raarehyrde blev til en stor Maler, taltet være Tilfældet, der just førte en allerede berømt Mester, Cimabue, forbi, da Giotto, vogtende sin Faders Jord, med en tilspidset Steen tegnede Haar paa et Stykke Skifer. Hæslige vare fremdeles Mademoiselle de Scuderi, den bekendte Romanforfatterinde i det syttende Aarhundrede, Gibbon, den store Historiker, og Mirabeau, der ikkebestomindre var Kvinbernes Afgud. Kan man om disse sige, at de bleve berømte trods deres Hæslighed, saa er atter Mangen kun bleven bekendt, fordi han var saa hæslig. Saaledes lever en fransk Skuespiller, Pelisson, endnu i en Anekdote, der er udsprunget af hans kolossale Hæslighed. Da man nemlig ikke vilde forelaae Hertugen af Burgund Jesuiten Martineau til Skriftefader, fordi han var af et saa afstrækkende Ydre, sagde han: „Vah, hvem der har seet Pelisson, ham kan siden Intet forbause.“

Blind! Bestandigt at leve i Mørke i denne Verden, hvis herligste Glæder hvile i Lyset, aldrig at see Bjerg og Dal, Skov og Sø, aldrig at flue et huldt Kvindeansigt, hvilken sørgelig Løb! Og dog see vi de Vædste i dette det frygteligste af alle Mærker. Homer begynder Rækken; Paradisets Sanger, den ophøiede Milton, var blind; ligesaa den idylliske Delle, Scassi, en berømt Philolog, og Engelsmanden Saunderson, der, forunderligt nok, foredrog Mathematik og — Optik. Blandt Musikere, der erhvervede sig et Navn, vare den preussiske Bloitenist Louis Dulon og den wienste Pianistinde Paradies blinde. Sa ogsaa en blind Skuespiller finde vi, Louis Giotto, der ved Theatrets Aabning i Vicenza spillede den blinde Kong Oedipos i Sophokles' Tragedie. Den tappe Korsfarer Dandolo, Doge af Venedig, og Husfiterhødingen Johann von Troczow, kaldet Basta (behmisk Ord for „blind“) ere bekendte. Endnu talrigere ere de Mænd, som i deres senere Aar bleve blinde, Philip af Macedonien og Hannibal, Kirkefaderen Eusebius, Camoëns, Galilei, Mathematikeren Euler og Katharina II's Yndling Potemkin.

Halte og dog helte vare Aegfilas, Genferdig og Amerlan; halt og dog en berømt Ejsenhed ved Ludvig XIV's Hof var Mademoiselle de la Vallière; ogsaa Digterne Byron og Walter Scott haltede. At man kan stamme og dog blive en stor Taler, har Demosthenes beviist. Men det forunderligste Phænomen er det at være et musikalsk Genie som Beethoven, der endog komponerede efterat han var bleven döv. Ogsaa Forfatteren af den over Alverden kendte „Gil Blas“ og „Den haltende Djævel“, Le Sage, var döv. Da man valgte den døve La Condamine, en berømt Rejsende og Naturkyndig i det attende Aarhundrede, til Medlem af Akademien Française, improviserede han et artig Epigram: „Dag optog Akademiets Udvalgte La Condamine; döv er han, desto bedre for ham, dog ikke ogsaa stum, desto værre for dem.“

Frankrigs Historie har tre Konger, der udmærkede sig ved umaadelig Bedme: Carl den Tjette, Ludvig den Tjette og Ludvig XVIII. Af smaa Folk med et stort Navn er der en Legion. Vi finde blandt dem Hønerfyrken Attila, „Guds Svøbe“, og Pipin den Lille (le brève). Ogsaa Wiismanden Albertus var saa lille, at Paven ved en Velighed gjentagende bad ham staae op, idet han troede hin endnu knælende. Portugiseren Vasco di Gama, der først omsejlede det gode Haabs Forbjerg; Erasmus, den berømte Lærde paa Reformations-tiden, og Prindsen Eugen, „den adle Ridder“, Skuespillerne

David, Garric og den tydsk Garric, Ludvig Devrients Ven, Digteren E. A. Hoffmann, vare alle store Smaafolk. Derimod besad Gotfred af Bouillon, Korstogenes Helt, Christoffer Columbus, Reformatoren Hus og Gustaf Adolf en kempemæssig Legembygning, Maleren Leonardo da Vinci og den kendte Marfalk af Sachsen overordentlig Styrke.

Blot disse faa anførte Exempler stadfæste allerede den Sandhed, at legemlige Lyder ikke kunne hindre Aandens Vingeflag; hine ere Luner af Naturen, men Aanden er Guds.

Litteratur.

— Til Vejledning ved den 11te danske Landmandsforsamling, som aabnes i Kjøbenhavn paa Tirsdag, har Comiteen udgivet en lille Bog, som gjør Rede for Alt, hvad der ligger indenfor denne Forsamlings Omraade, samt tillige giver et Kort over Udstillingsterrainen. Til Bekvemmelighed for de forventede fremmede Besøgende er der tilføjet Fortegnelse over Stadenes Seeværdigheder og Omnibus- og Sporvognsrouter, samt Kort over Kjøbenhavns Omegn og over en Deel af Nordjylland.

— Som det forkludgvide Minde om det nys sluttede Studentertog er udkommet „Sange ved det nordiske Studentermøde i Juni 1869“. Samlingen indeholder de i Lund, Göteborg, Christiania, paa Ringerikstouren og i Sessle afvungne Sange, af hvilke ikke saa faa have et blivende poetisk Værd. (Forlagt af Aug. Westrup.)

— „Hollandske Kunstnere“ af Emil Bloch. (Th. Lindes Forlag.)

Det er en Kjendsgjerning, at Nutiden fornemmeligt har sit Blik henvendt paa selve Folket og paa dets Larv, og som følge heraf har endog Videnskaben, som hidtil kun altfor meget havde affondret sig i et fornemt tilbagetrækket Liv, søgt at gjøre sine Resultater til Folkets Eiendom. Populære Fremstillinger blive mere og mere almindelige, og at disse ikke alene angaae saadanne Videnskaber, som kunne bringe praktisk Gavn for Industri og Haandværk, vil nærværende Bog kunne godtgjøre. Saavist som netop Konsten er bestemt til at være Almeeneiendom, saavist har Forfatteren ogsaa gjort en god Gjerning ved dette sit Arbejde. Alle dannede Mennesker i vort Fædreland have en Bøielse af, at det ikke gaaer an at være uvidende med Hensyn til de berømteste Kunstnere og deres betydeligste Mestere, men som oftest ere de ikke komne ud over denne Bøielse af det Utilbørlige, idet de hidtil have været henvisste til fremmede Litteraturer, naar de ønskede at opnaae en saadan Kundskab, og denne skulde da kjøbes med en Uleilighed, som de fleste i Regelen ikke kunde komme over. I en let tilgængelig og livlig Form har Forfatteren nu her bragt sine Læsere et dygtigt opfattet Billede af den hollandske Kunst i et af dens betydeligste Repræsentanter. Man læser disse Skildringer med en Lethed, som om man var fængslet i en tiltrækkende Fortælling, og naar man har fulden Læsningen, mærker man først, hvormeget man har lært. Den, der tager fat paa en populær Fremstilling, vil gjerne modtage det Indtryk, at dens Forfatter, uagtet Letheden i hans Behandling, besidder virkelig Værdom, saa at man kan forlade sig paa ham. I saa Henseende vil man faae Bekræftelse paa Forfatterens grundige Studium ikke alene i de lærde Noter, der ere saa videnskabelige, som Noget kan ønske sig, men fornemmeligt i det omfattende Kjendskab til Kunsthistorien og til Europas samtlige Gallerier, som spores gennem hele Bogen. Da det i Særdeleshed har været ham om at gjøre, at vække Interesse for Kunst hos den store Mængde, har han intetsteds i Fremstillingen lagt an paa at bringe sin Værdom tilfue i dens tørre Videnskabelighed, men han har endog ofte skult den saa godt, at kun de Færreste ville bemærke den. Naar han saaledes i en halvt novellistisk Behandling gjør Læseren bekendt med Charakteren af Malernes Motiver, har han med megen Sindrigheid stillet det ene af disse virkelige Billeder ved Siden af det andet, og hvad Læseren muligvis strax vil betragte som temmelig løs Tale, vil ved nærmere Eftersyn vise sig at være i høj Grad overveiet. Exempelvis skulle vi nævne Historien om „tykke Dirk“ i Artiklen Adriaan van Ostade. Man skal være meget hjemme i Ostades Production for at see, i hvilken Grad det ene af hans Billeder her slutter sig til det andet i tæt forening. Paa adskillige Steder i Bogen fristes man let i første Dieblit til at tænke, at Forfatteren har megen Phantasi og at han ikke har været utilbøielig til at give den Løien, men ved nærmere Betragtning vil det vise sig, at man kan spare sin Brygt for, at han ikke skulde være paalidelig. Seer man ham saaledes med megen Udførelighed construere Rembrandts hele Bolig, alle dens enkelte Rum med Alt, hvad der findes deri, da kan man vel strax synes, at dette er ganske interessant, men man kan samtidigt ikke undlade at tvivle om, at det i Virkeligheden har forholdt sig saa. Undersøger man imidlertid Sagen lidt grundigere, bliver det klart, at Forfatteren maa have havt Midler til at kunne give en virkelig sand Beskrivelse, og at han overhovedet har indladt sig herpaa, viser sig at være begrundet i den Skjærlighed til Emnet, som spores gennem